

פרשת בהר תשע"ו

Adk1010@gmail.com

הרב ארי דוד קאהן

1. שמות פרק לא, יב-יג

(יב) ויאמר ה' אל-משה לאמר: (יג) ואתה דבר אל-בני ישראל לאמר אף את-שבתתי תשמרו כפי אות הוא ביני וביניכם לדעת כי אני ה' מקדשכם:

2. ויקרא פרק יט,

(ג) איש אמו ואביו תיראו ואת-שבתתי תשמרו אני ה' אלהיכם:
(ל) את-שבתתי תשמרו ומקדשי תיראו אני ה':

3. ויקרא פרק כו, ב

את-שבתתי תשמרו ומקדשי תיראו אני ה': ס

4. ויקרא פרק כה, א-נה פרשת בהר

(א) וידבר ה' אל-משה בהר סיני לאמר: (ב) דבר אל-בני ישראל ואמרת אליהם כי תבאו אל-הארץ אשר אני נתן לכם ושבתה הארץ שבת לה: (ג) שש שנים תזרע שדה ושש שנים תזמר כרמך ואספת את-תבואתה: (ד) ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ שבת לה' שדה לא תזרע וכרמך לא תזמר: (ה) את ספיח קצירך לא תקצור ואת-ענבי גזרך לא תבצר שנת שבתון יהיה לארץ: (ו) והיתה שבת הארץ לכם לאכלה לה וילעבדה ולאמתה ולשכיריה ולתושביה הגרים עמה: (ז) ולבהמתה ולתיה אשר בארצה תהנה כל-תבואתה לאכל: ס (ח) וספרת לה שבע שבתות שנים שבע שבע פעמים והיו לה ימי שבע שבתות השנים תשע וארבעים שנה: (ט) והעברת שופר תרועה בתקדש השבעי בעשור לחודש ביום הכפורים מעבירו שופר בכל-ארצכם: (י) וקדשתם את שנת החמשים שנה וקראתם דרוור בארץ לכל-ישיבה יובל הוא תהיה לכם ושבתם איש אל-אחוזתו ואיש אל-משפחתו תשבו: (יא) יובל הוא שנת החמשים שנה תהיה לכם... (יב) כי יובל הוא קדש תהיה לכם מן-השדה תאכלו את-תבואתה: (יג) בשנת היובל הנאת תשבו איש אל-אחוזתו:

5. שמות פרק יט, יג

לא-תגע בו יד כיי-סקול יסקל או-יורה יורה אם-בהמה אם-איש לא יחנה במשך היבל הגמה יעלו בקר:

6. רש"י שמות פרשת יתרו פרק יט פסוק יג

במשך היבל - כשימשוך היובל קול ארוך הוא סימן סלוק שכינה והפסקת הקול, וכיון שנסתלק הם רשאין לעלות:

7. ויקרא פרק כג, א-מד

(א) וידבר ה' אל-משה לאמר: (ב) דבר אל-בני ישראל ואמרת אליהם מועדי ה' אשר-תקראו אתם מקראי קדש אלה הם מועדי: (ג) יששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי שבתון מקרא-קדש כל-מלאכה לא תעשו שבת הוא לה' בכל מושבותיכם: פ (ד) אלה מועדי ה' מקראי קדש אשר-תקראו אתם במועדם: (ה) בתקדש הראשון בארבעה עשר לחודש בין הערבים פסח לה': (ו) ובחמשה עשר יום לחודש הזה תג המצות לה' שבעת ימים מצות תאכלו: (ז) ביום הראשון מקרא-קדש יהיה לכם כל-מלאכת עבודה לא תעשו: (ח) והקרבתם אשה לה' שבעת ימים ביום השביעי מקרא-קדש כל-מלאכת עבודה לא תעשו: פ (ט) וידבר ה' אל-משה לאמר: (י) דבר אל-בני ישראל ואמרת אליהם כיי-תבאו אל-הארץ אשר אני נתן לכם וקצרתם את-קצירה והבאתם את-עמר ראשית קצירכם אליהכון: (יא) והגיו את-העמר לפני ה' לרצונכם

ממחרת השבת יניחנו הפהו: ... (טו) וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את-עמר התנופה **שבע שבתות** תמימת תהינה: (טז) עד **ממחרת השבת השביעית** תספרו חמשים יום והקרבתם מנחה חדשה לה': ... (כא) וקראתם בעצם היום הזה מקרא-קדש יהיה לכם **כל-מלאכת עבודה לא תעשו** חקת עולם בכל-מושבתים לדרתיכם: (כב) ובקצרכם את-קציר ארצכם לא-תכלה פאת שדה בקצרה ולקט קצירה לא תלקט לעני ולגר תעזב אתם אני ה' אלהיכם: ס (כג) וידבר ה' אל-משה לאמר: (כד) דבר אל-בני ישראל לאמר בהודש השביעי באחד להודש יהיה לכם **שבתון** זכרון תרועה מקרא-קדש: (כה) כל-מלאכת עבודה לא תעשו והקרבתם אשה לה': ס (כו) וידבר ה' אל-משה לאמר: (כז) אך **בעשור** להודש השביעי הזה יום **הפסחים** הוא מקרא-קדש יהיה לכם ועניתם את-נפשתיכם והקרבתם אשה לה': (כח) וכל-מלאכה לא תעשו בעצם היום הזה הוא לכפר עליכם לפני ה' אלהיכם: (כט) כי כל-הנפש אשר לא-תענה בעצם היום הזה ונקרתה מעמיה: (ל) וכל-הנפש אשר תעשה כל-מלאכה בעצם היום הזה והאבדתי את-הנפש ההוא מקרב עמה: (לא) **כל-מלאכה** לא תעשו חקת עולם לדרתיכם בכל מושבתים: (לב) **שבת שבתון** הוא לכם ועניתם את-נפשתיכם בתשעה להודש בערב מערב עד-ערב **תשבתו שבתכם**: פ (לג) וידבר ה' אל-משה לאמר: (לד) דבר אל-בני ישראל לאמר בחמשה עשר יום להודש השביעי הזה חג הסוכות שבעת ימים לה': (לה) ביום הראשון מקרא-קדש **כל-מלאכת עבודה לא תעשו**: (לו) שבעת ימים תקריבו אשה לה' ביום השמיני מקרא-קדש יהיה לכם והקרבתם אשה לה' עצרת הוא **כל-מלאכת עבודה** לא תעשו: (לז) אלה מועדי ה' אשר-תקראו אתם מקראי קדש להקריב אשה לה' עלה ומנחה זבח ונסכים דבר-יום ביום: (לח) מלבד **שבת** ה' ומלבד מתנותיכם ומלבד כל-נדריכם ומלבד כל-נדבתיכם אשר תתנו לה': (לט) אך בחמשה עשר יום להודש השביעי באספכם את-תבואת הארץ תחגו את-חגה' שבעת ימים ביום הראשון **שבתון** וביום השמיני **שבתון**: (מ) ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר פפת תמרים וענף עז-עבת וערבי-גחל ושמתם לפני ה' אלהיכם שבעת ימים: (מא) וחגתם אתו חג לה' שבעת ימים בשנה חקת עולם לדרתיכם בהודש השביעי תחגו אתו: (מב) בסכת תשבו שבעת ימים כל-האזרח בישראל ישבו בסכת: (מג) למען ידעו דרתיכם כי בסכות הושבתתי את-בני ישראל בהוציאני אותם מארץ מצרים אני ה' אלהיכם: (מד) וידבר משה את-מעדי ה' אל-בני ישראל: פ

8. במדבר פרק כח, א-לא

(א) וידבר ה' אל-משה לאמר: (ב) צו את-בני ישראל ואמרת אליהם את-קרבני לחמי לאשי ריח גיחתי תשמרו להקריב לי במועדו: (ג) ואמרת להם זה האשה אשר תקריבו לה' כבשים בני-שנה תמימם שנים ליום עלה תמיד: (ד) את-הכבש אחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים: ... (ט) וביום השבת שני-כבשים בני-שנה תמימם ושני עשרונים סלת מנחה בלולה בשמן ונספו: .. (יא) **ובראשי חדשיכם** תקריבו עלה לה' פרים בני-בקר שנים ואיל אחד כבשים בני-שנה שבעה תמימם: ... (טז) ובחודש הראשון בארבעה עשר יום להודש **פסח** לה': (יז) ובחמשה עשר יום להודש הזה חג שבעת ימים **מצות יאכל**: ... (כו) וביום **הבפורים** בהקריבכם מנחה חדשה לה' בשבעתיכם מקרא-קדש יהיה לכם כל-מלאכת עבודה לא תעשו: ... במדבר פרק כט, א-לט (א) **ובהודש השביעי באחד** להודש מקרא-קדש יהיה לכם כל-מלאכת עבודה לא תעשו יום **תרועה** יהיה לכם: ... (ז) **ובעשור** להודש השביעי הזה מקרא-קדש יהיה לכם ועניתם את-נפשתיכם כל-מלאכה לא תעשו: ... (יב) **ובחמשה עשר** יום להודש השביעי מקרא-קדש יהיה לכם כל-מלאכת עבודה לא תעשו וחגתם חג לה' שבעת ימים: ...

9. דברים פרק טז, א-יז

(א) שְׁמֹר אֶת־חֻדְשׁ הָאָזִיב וְעָשִׂיתָ פֶּסַח לֵה' אֱלֹהֶיךָ כִּי בַחֲדָשׁ הָאָזִיב הוֹצִיאָהּ ה' אֱלֹהֶיךָ מִמִּצְרַיִם לְיָלֵה: (ב) וְזָבַחְתָּ פֶּסַח לֵה' אֱלֹהֶיךָ צֹאן וּבָקָר בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחַר ה' לְשִׁכְּנֵן שְׁמוֹ שָׁם: (ג) לֹא־תֹאכַל עָלָיו חֶמֶץ שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל־עָלָיו מֵצֹאֵת לַחֵם עַד יָמֵי תְּהִיָּה: (ד) וְלֹא־יֵרָאֶה לָּךְ שְׂאֵר בְּכָל־זָבַח שִׁבְעַת יָמִים וְלֹא־יָלִין מִן־הַבֶּשֶׂר אֲשֶׁר תִּזְבַּח בְּעֶרְבַת בַּיּוֹם הַרְאִשׁוֹן לְבָקָר: (ה) לֹא תֹכַל לְזַבַּח אֶת־הַפֶּסַח בְּאֶחָד שַׁעֲרֵיךָ אֲשֶׁר־הֵן אֱלֹהֶיךָ נִתְּנוּ לָּךְ: (ו) כִּי אִם־אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחַר ה' אֱלֹהֶיךָ לְשִׁכְּנֵן שְׁמוֹ שָׁם תִּזְבַּח אֶת־הַפֶּסַח בְּעֶרְבַת כְּבוֹא הַשֶּׁמֶשׁ מוֹעֵד צִאתְךָ מִמִּצְרַיִם: (ז) וּבִשְׂלֵת וְאָכַלְתָּ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֱלֹהֶיךָ בּוֹ וּפְגִיית בְּבָקָר וְהִלַּכְתָּ לֹא־הֲלִיךְ: (ח) שֵׁשֶׁת יָמִים תֹּאכַל מֵצֹאֵת וּבַיּוֹם הַשְּׂבִיעִי עֲצַרְתָּ לֵה' אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲשֶׂה מְלָאכָה: (ט) שִׁבְעָה שִׁבְעַת תִּסְפָּר־לָּךְ מֵהַחֵל חֲרַמְשׁ בַּקֹּמָה תַחֲלֵל לְסָפֹר שִׁבְעָה שִׁבְעוֹת: (י) וְעָשִׂיתָ חֵג שִׁבְעוֹת לֵה' אֱלֹהֶיךָ מִסַּת גְּדַבַּת יָדְךָ אֲשֶׁר תִּתֵּן כַּאֲשֶׁר יִבְרַכְךָ ה' אֱלֹהֶיךָ: (יא) וְשִׁמַּחְתָּ לְפָנָיו ה' אֱלֹהֶיךָ אִתָּהּ וּבִנְךָ וּבִתְּךָ וְעַבְדְּךָ וְעַמְּתֶךָ וְהַלְוֵי אֲשֶׁר בְּשַׁעֲרֵיךָ וְהַגֵּר וְהַיְתוּם וְהָאֱלֻמְנָה אֲשֶׁר בְּקִרְבְּךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֱלֹהֶיךָ לְשִׁכְּנֵן שְׁמוֹ שָׁם: (יב) וְזָכַרְתָּ כִּי־עַבְדָּ הָיִיתָ בְּמִצְרַיִם וְשִׁמַּרְתָּ וְעָשִׂיתָ אֶת־הַחֻקִּים הָאֵלֶּה: פ (יג) חֵג הַסֶּפֶת תַּעֲשֶׂה לָּךְ שִׁבְעַת יָמִים בְּאַסְפָּה מִגִּרְנֶךָ וּמִיִּקְבְּךָ: (יד) וְשִׁמַּחְתָּ בַחֲגֵךָ אִתָּהּ וּבִנְךָ וּבִתְּךָ וְעַבְדְּךָ וְעַמְּתֶךָ וְהַלְוֵי וְהַיְתוּם וְהָאֱלֻמְנָה אֲשֶׁר בְּשַׁעֲרֵיךָ: (טו) שִׁבְעַת יָמִים תַּחֲגֵל לֵה' אֱלֹהֶיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחַר ה' כִּי יִבְרַכְךָ ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל תְּבוּאֹתֶיךָ וּבְכָל מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ וְהָיִיתָ אֶף שְׂמֵחַ: (טז) שְׂלוֹשׁ פַּעֲמִים בַּשָּׁנָה יֵרָאֶה כָּל־זְכוּרְךָ אֶת־פָּנָיו ה' אֱלֹהֶיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר בְּחֵג הַמִּצּוֹת וּבְחֵג הַשִּׁבְעוֹת וּבְחֵג הַסִּפּוֹת וְלֹא יֵרָאֶה אֶת־פָּנָיו ה' רִיקָם: (יז) אִישׁ כַּמְתַּנֵּת יָדוֹ כְּכַרְפַּת ה' אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר גִּמְו־לָּךְ: ס

10. תלמוד בבלי מסכת מנחות דף סה עמוד א

... וְכָל כֶּךָ לְמָה, מִפְּנֵי הַבִּיתוּסִים, שֶׁהֵיוּ אוֹמְרִים, אֵין קִצִּירַת הָעֵמֶר בְּמוֹצָאי יוֹם טוֹב... הֵיוּ בִּיתוּסִין אוֹמְרִים, "עֲצַרְתָּ" - אַחַר שֶׁבַת. נִטְפַל לָהֶם רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן זְכַאי, וְאָמַר לָהֶם, שׁוֹטִים, מִנֵּן לָכֶם? וְלֹא הָיָה אָדָם אֶחָד שֶׁהָיָה מְשִׁיבוֹ, חוּץ מִזְקֵן אֶחָד שֶׁהָיָה מְכַסֵּפֵט כְּנָגְדוֹ, וְאָמַר, מִשֶּׁה רַבְּנוּ - אוֹהֵב יִשְׂרָאֵל הָיָה, וַיּוֹדַע שֶׁעֲצַרְתָּ יוֹם אֶחָד הוּא, עֲמֵד וְתִקְנָה אַחַר שֶׁבַת, כְּדֵי שֶׁיְהִי יִשְׂרָאֵל מֵתַעַנְגִּין שְׁנֵי יָמִים. קָרָא עָלָיו מִקְרָא זֶה, (דברים א) "אֶחָד עֶשֶׂר יוֹם מֵאֲחֵרֵי דְרָךְ הָרַ שְׁעִיר", תַּלְמוּד בְּבַלִּי מִסַּכְת מִנְחוֹת דָּף סה עֲמוּד ב וְאִם מִשֶּׁה רַבְּנוּ אוֹהֵב יִשְׂרָאֵל הָיָה, לְמָה אַחֲרָן בְּמִדְבָר אֲרַבְעִים שָׁנָה?

11. תלמוד בבלי מסכת תענית דף כו עמוד ב משנה מסכת תענית פרק ד: ח

אָמַר רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל, לֹא הָיוּ יָמִים טוֹבִים לְיִשְׂרָאֵל כַּחֲמִשָּׁה עֶשֶׂר בָּאָב וּכְיוֹם הַכַּפּוּרִים, שֶׁבִּהְיוּ בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם יוֹצְאוֹת בְּכָלֵי לְבָן שְׂאוּלִין, שֶׁלֹּא לְבִישׁ אֶת מִי שְׂאֵין לוֹ... וּבְנוֹת יְרוּשָׁלַיִם יוֹצְאוֹת וְחוֹלוֹת בְּכַרְמִים. וּמָה הָיוּ אוֹמְרוֹת, בַּחוּר, שָׂא נָא עֵינֶיךָ וְרָאָה, מָה אִתָּה בּוֹרֵר לָּךְ. אֵל תִּתֵּן עֵינֶיךָ בְּנוֹי, תֵּן עֵינֶיךָ בְּמִשְׁפָּחָה. (מש"י לא) שְׂקָר הַחַן וְהַבֵּל הַיִּפִּי, אֲשֶׁה יִרְאֵת יי הִיא תַתְּהַלֵּל. וְאָמַר, תִּנְנוּ לָהּ מִפְּרֵי יָדֶיךָ, וְיִחַלְלוּהָ בְּשַׁעֲרֵים מַעֲשִׂיהָ. וְכֵן הוּא אוֹמֵר, (שיר השירים א) צִאֲיָנָה וְרָאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בְּמִלְךָ שְׂלֵמָה בַעֲטָרָה שֶׁעֲטָרָה לוֹ אִמּוֹ בַּיּוֹם חֲתָנָתוֹ וּבַיּוֹם שְׂמַחַת לְבוֹ. בַּיּוֹם חֲתָנָתוֹ, זֶה מִתֵּן תּוֹרָה. וּבַיּוֹם שְׂמַחַת לְבוֹ, זֶה בְּנִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁיִּבְנֶה בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ. אָמֵן:

12. רש"י מסכת תענית דף כו עמוד ב

בְּמִלְךָ שְׂלֵמָה - בְּמִלְךָ שֶׁהַשְּׁלוֹם שְׁלוֹ. אִמּוֹ - כִּנְסַת יִשְׂרָאֵל.
זֶה מִתֵּן תּוֹרָה - יוֹם הַכַּפּוּרִים, שְׁנִיתָנוּ בּוֹ לוחוֹת הָאֲחֵרוֹנוֹת.

13. רמב"ם הלכות תשובה פרק ג

וכשם ששוקלין זכיות אדם ועונותיו בשעת מיתתו כך בכל שנה ושנה שוקלין עונות כל אחד ואחד מבאי העולם עם זכיותיו ביום טוב של ראש השנה, מי שנמצא צדיק נחתם לחיים, ומי שנמצא רשע נחתם למיתה והבינוני תולין אותו עד יום הכפורים **אם עשה תשובה** נחתם לחיים ואם לאו נחתם למיתה.

14. ביאור הגר"א אורח חיים סימן תרב

אין מקדשין כו'. כמ"ש במ"ס דדוקא כשהוא מבושם ובשמחה ובמדרש במוצאי יה"כ בת קול יוצאת ואומרת לך אכול בשמחה כו' והביאו הג"מ וע"ל סי' תרכ"ד ס"ה בהגה ואוכלים ושמחים כו' **והעיקר כי"א שטוב לקדש הלבנה קודם יה"כ כדי שמצוה זו תכריע לכף זכות:**

15. פירוש הגר"א לספרא דצניעותא - פרק ב

וכל אלו החדשים הן למטה בו"ק שמשמשין ומאירין ללבנה שלכן נחלקה לחדשי הלבנה והיא שנת הלבנה נחלקה ליי"ב חדשים ואח"כ באלו עשרה ימים מתעברין בה כל הי"ב חדשים ובה נכללין כא' והיא שנת החמה ... ושנת החמה יתירה על שנת הלבנה עשרה ימים ואלו הן עשרה ימים שבין ר"ה ליה"כ ימי העבור ולכן הן נחשבין לשנה שעברה ... ובשלשה שנים מצטרפין לחדש שהוא חדש השלשה עשר ולכן נקרא חדש העיבור והוא נגד תיקון י"ג נגד בינה עצמה: וז"ש משתכחי ירחי אלין כו': ומתפתחי תליסר תרעי דרחמי שהן י"ג מדות וכ"מ בגמרא דר"ה (שם ע"ב) ולכן תקנו לומר בו י"ג מדות וכמ"ש (שם) כ"ז כו' יעשו לפני כסדר הזה: ... ואמר בהמצאו ר"ל בזמן שמשתכחין הי"ג מדות בעלמא עלאה כמש"ל בזמנא כו'

16. חתם סופר על ויקרא פרק כה פסוק ט

ביום הכפורים תעבירו שופר וגוי אחז"ל [ר"ה ח' ע"ב] יובל מתקדש ביד בכניסת ר"ה ועבדים עטרותיהם בראשיהם ואינם נפטרים לבתיהם עד יה"כ נמצא מתקדש מר"ה ואינו נגמר קדושתו עד יה"כ ונ"ל הטעם, נפמ"ש מורי בהפלאה דהב"ד הי' סופרים ימים ושנים היום כך וכך בשנה כך לשמטה ראשונה כדכתיב וספרת לך שבע שבתות שנים שבע שנים שבע פעמים והיו לכם ימ"י דייקא שהי' מונים גם הימים ואחז"ל [חגיגה י"ז ע"ב] בחג השבועות הואיל ואנו מונים ימים ושבועות צריכים אנו לקדש יום א' למנויי הימים היינו י"ט של עצרת ושבוע א' למנויי השבועות היינו שבעה ימים לתשלומים, ולפ"ז הי"נ צריך לקדש מעין המנויים ימים ושנים, והנה במספר השנים יש בכל שנה יב"ח העולה שני"ה ימים אך במספר הימים יעלה כל שנה לסך שס"ה ימים שהם יו"ד ימים יתירים אך מצירוף מ"ט שנים כבר נתקנו כל הימים היתירים ע"י העיבורים וקביעות ב"ד כידוע, אך השנה האחרונה של יובל נהי בהגיע ר"ה כבר כלה שנת מ"ט לפי מספר השנים, מ"מ עדיין נשארו עשרה ימים לפי מנין הימים היינו עד יה"כ ואז יצאו לחירות ממש, נמצא יש זכר לימים וזכר לשנים. [תק"יף]:

17. רש"י הירש ויקרא פרשת בהר פרק כה פסוק ט

יום הכיפורים של כל שנה הוא יום התחייה המוסרית; ובשנת היובל הוא גם התחייה החברתית של האומה; ביום זה יוצא הקול מפי ה', והוא מכריז על חירות בארץ. שנת היובל תביא כפרה חברתית ^(ראה להלן פסוק ג'). תקיעת השופר של יום הכיפורים משחררת את העבדים. אולם פעולת השנה הקדושה ניכרת מיד עם תחילתה; וכך נאמר בפסוק הבא: "וקדשתם את שנת החמשים שנה"; כניסת השנה משחררת, אף - על - פי שהחירות הגמורה היא רק מתנת יום הכיפורים. וכעין זה מצאנו גם בתחייה המוסרית שבכל שנה: ראש השנה סולל את הדרך אל כפרת העשור; וכעין זה פעולת יום כיפור של יובל מתחילה כבר בראש השנה: "מתקדשת והולכת מתחילתה" ^(ראש - השנה ח' ע"ב). וכך אמרו שם חכמים: "מראש השנה עד יום הכיפורים לא היו עבדים נפטרים לבתיהן ולא משתעבדין לאדוניהם, אלא אוכלין ושותין ושמחין ועטרותיהן בראשיהן; כיון שהגיע יום הכיפורים תקעו בית דין בשופר, נפטרו עבדים לבתיהן ושדות חוזרות לבעליהן".